

Sosiaaliministeriö

Vastaus kirjalliseen kysymykseen E8/2024

Pohjoismaiden hallitukset ovat saaneet Pohjoismaiden neuvoston rajaesteryhmältä kirjallisen kysymyksen pohjoismaiseen sosiaalipalvelusopimukseen liittyvistä rajaesteistä (E8/2024). Kysymystä perustellaan sillä, että on käynyt ilmi, etteivät asiasta vastaavat ministerit ole selvittäneet näitä rajaesteneuvoston vuosista 2014–2020 alkaen priorisoimia neljää rajaestettä. Kyseiset neljä rajaestettä ovat seuraavat: laitoksissa asuvien henkilöiden muutto, vammaisten kuljetuspalvelu, henkilökohtainen avustaja muutettaessa sekä toimintarajoitteisten henkilöiden ajoneuvon siirtäminen maasta toiseen.

Pohjoismaiden neuvoston rajaesteryhmä haluaa esittää seuraavat kysymykset asiasta vastaavalle ministerille:

- Milloin ministeri arvioi näiden rajaesteiden olevan selvitettyjä edellä esitetyn määritelmän mukaisesti?
- Voiko ministeri antaa Pohjoismaiden neuvoston rajaesteryhmälle ajantasaisen selvityksen siitä, miten työ näiden esteiden parissa on edennyt, kun pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen uudistamista on selvitetty vuodesta 2015 alkaen?

Seuraavassa on Pohjoismaiden hallitusten vastaus:

Kolmen ensimmäisen rajaesteen selvittäminen on kytköksissä käynnissä olevaan pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen uudistamiseen. Uudistamisen yhteydessä on ilmennyt useita monimutkaisia kysymyksiä, joihin liittyy sekä taloudellisia että juridisia näkökulmia, kuten pohjoismaisen

sosiaalipalvelusopimuksen suhde EU-lainsäädäntöön. Sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitea (ÄK-S) asetti syyskuussa 2023 työryhmän, jonka tehtävänä on laatia ehdotuksia siitä, miten työtä sosiaalipalvelusopimuksen parissa tulee jatkaa. Ehdotusten tulee olla niin konkreettisia, että kunkin maan poliittinen johto voi ottaa niihin kantaa. Työryhmän tehtävänä on ehdotusten kuvailun yhteydessä myös tarkistaa sopimus ja kuvata sen seurauksia sekä tutkia, voidaanko mainitut kolme rajaestettä ratkaista sopimusta uudistamalla ja jos tämä on mahdollista, laatia ehdotus siitä, miten tämä toteutettaisiin. Työryhmä esittelee ehdotuksen työn jatkamiseksi ja päätösprosessia koskevan suunnitelman viimeistään sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitean ensimmäisessä kokouksessa vuonna 2025. Rajaeste, joka koskee toimintarajoitteisten henkilöiden ajoneuvon siirtämistä maasta toiseen, ei liity työryhmän toimeksiantoon. Sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitean on tarkasteltava, voidaanko rajaestettä käsitellä ja ratkaista se sosiaalipalvelusopimuksen uudistamista koskevan käsittelyn yhteydessä. Kun otetaan huomioon, että työ on edelleen käynnissä ja että tulevat ehdotukset on vielä sovittava yhteen ja maiden poliittisen johdon on keskusteltava ehdotuksista ennen kuin sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitea jatkaa työtä, on vaikea antaa tarkempaa ajankohtaa rajaesteiden selvittämiseksi.

Työprosessin osalta sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitea asetti vuonna 2015 uudistustyöryhmän, jonka tehtävänä on laatia luonnos uudeksi pohjoismaiseksi sosiaalipalvelusopimukseksi. Sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitean kokouksessa syyskuussa 2017 esiteltiin uudistustyöryhmän ehdotus uudeksi sosiaalipalvelusopimukseksi, ja kokouksessa todettiin tällöin, että sopimukseen liittyy selvitettäviä EU-oikeudellisia asioita. Sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitea antoi kokouksessaan helmikuussa 2019 sihteeristölle tehtäväksi käynnistää sosiaalipalvelusopimuksen uudistamisen yhteydessä ilmenneiden EU-oikeudellisten ongelmien analysoinnin. Tehtävänä oli valaista EU:n ulkoista toimivaltaa suhteessa sosiaalipalvelusopimuksen uudistusehdotukseen. Tukholman yliopiston eurooppaoikeuden dosentti ja valtio-oikeuden lehtori Jaan Paju esitteli juridisen analyysin johtopäätökset sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitean kokouksessa helmikuussa 2023. Analyysi sosiaalipalvelusopimuksen uudistusehdotuksesta suhteessa EU-lainsäädäntöön ei anna yksiselitteistä vastausta siitä, miten asiassa tulisi edetä jatkossa. Sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitea päätti siksi, että sihteeristö tekisi yhteistyössä Ruotsin ja Pohjoismaiden ministerineuvoston

vuoden 2023 puheenjohtajamaan Islannin kanssa ehdotuksen mandaatiksi asian parissa nyt työskentelevälle työryhmälle.